

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คำนำ

เอกสาร “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการเรียนรู้” จัดทำขึ้นเพื่อให้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ทม./จังหวัด และศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ เนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมา แนวทาง/รูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และรายงานผล การประเมินผล และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ นักวิชาการ ครู กศน. ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำเอกสาร “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการเรียนรู้” สำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ
พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์	3
3. กลุ่มเป้าหมาย	3
4. หน่วยงานและผู้ร่วมรับผิดชอบ	3
5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ	3
6. นิยามศัพท์	4
7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ	5
8. พื้นที่สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ	6
9. การนิเทศ ติดตาม และรายงานผล	6
10. การประเมินผล	7
11. บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ	8
บรรณานุกรม	10
ภาคผนวก	11
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มการจัดทำข้อเสนอโครงการ	12
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มการจัดทำสรุปผลโครงการ	17
ภาคผนวก ค เครื่องมือการนิเทศ ติดตาม	19
ภาคผนวก ง แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	
พัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ (4 มิติ)	27
ภาคผนวก จ เครื่องมือการถอดบทเรียน	29
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างหลักสูตรการจัดกิจกรรม	31
คณะผู้จัดทำ	36

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับสังคมสูงวัย (Aging Society) ซึ่งถือเป็น Mega Trend ที่นำมา ซึ่งผลกระทบต่อบริบททางเศรษฐกิจและสังคมโลกอย่างรุนแรง โดยประเทศในแถบยุโรปและอเมริกาเหนือได้เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แล้ว ตามมาด้วยประเทศแถบเอเชีย ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งจากการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าเหตุผลหลักที่ทำให้โลกเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอัตราการเกิดที่ต่ำและประชากรอายุยืนยาว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน เพราะสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง ขณะที่อัตราการพึ่งพิงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผลิตภาพลดลง ทำให้งบประมาณของรัฐบาลก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย และส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ (GDP) ในที่สุด ดังนั้นประเทศที่มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงจำเป็นต้องมีนโยบายและการวางแผนรองรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

จากการรวบรวม วิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนโยบายรองรับสังคมสูงวัย พบว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนจะต้องตระหนักถึงผลกระทบและให้ความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสังคมสูงวัย โดยเฉพาะพัฒนาการของกลไกและกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัย จากหน่วยงานองค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ การเมือง ภาควิชาการ วิชาชีพ และภาคประชาสังคม เอกชน ที่มีนโยบาย ความสามารถ และแนวทางการดำเนินงานตามพันธกิจที่แตกต่างกัน

สำหรับประเทศไทยในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมอย่างมาก เนื่องจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและเศรษฐกิจ ประเทศไทยเผชิญกับการเพิ่มจำนวนของผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจจำนวนผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งมีจำนวนประชากรสูงเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานลดน้อยลง และคาดการณ์ว่าปี พ.ศ. 2567 – 2568 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ และจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super-Aged Society) ในปี พ.ศ. 2583

จากการเปลี่ยนผ่านสังคมไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดน้อยลง การเตรียมความพร้อมของสังคมไทยเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในทุกด้านจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างหลักประกันว่าผู้สูงอายุจะได้รับการส่งเสริม สนับสนุนในทุกด้าน ทั้งระบบประกันสุขภาพหลักประกันทางสังคม เศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมการออม การสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุเพื่อลดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ การเพิ่มกำลังแรงงาน ด้วยการจ้างงานผู้สูงอายุ สนับสนุนสวัสดิการสังคม และการส่งเสริมการศึกษาในด้านต่าง ๆ การ Upskill และ Reskill เพื่อผู้สูงอายุจะได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุถือเป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต หากผู้สูงอายุที่ถือว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณภาพ จะกลายเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยพัฒนาประเทศ

เป็นกำลังสำคัญของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งนี้ การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เข้ามาเรียนเพื่อปรับวุฒิการศึกษา หรือดำเนินการในรูปแบบการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุเรียนในโรงเรียน ผู้สูงอายุ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่เรียนในลักษณะการฝึกอบรมระยะสั้นผ่านหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การฝึก อาชีพ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคน ตลอดช่วงชีวิต ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวง สาธารณสุข เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560 โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อคงภาวะดีดั่งสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ กลุ่มดีดั่งสังคมในชุมชน ด้วยหลักสูตรและรูปแบบที่หลากหลาย และผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขเพื่อดูแลผู้สูงอายุ ภาวะพึ่งพิงในครอบครัว ในชุมชน และเพื่อการมีงานทำของประชากรวัยแรงงาน การจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยคงภาวะดีดั่งสังคมให้แก่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ รูปแบบของการศึกษาตลอดชีวิตดังกล่าว ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมที่ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุกลุ่มดีดั่ง สังคมได้ออกมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมกลุ่มนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุกลุ่ม ดีดั่งสังคมมีพัฒนาการไปเป็นผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิง (ติดบ้านและติดเตียง) トラバเท่าที่ผู้สูงอายุยังสามารถลงมือ ทายกาย จิตและสมองไว้ได้ยืนยาวขึ้นหรือตลอดชีวิต ย่อมสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้ อีกทั้งยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาของภาครัฐได้จำนวนมาก ปัจจัยสำคัญของการที่จะคงภาวะดีดั่งสังคม ในผู้สูงอายุไว้ให้นานที่สุด ขึ้นอยู่กับการที่ผู้สูงอายุมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมและอย่างสม่ำเสมอ

จากความสำเร็จดังกล่าว กรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้ตระหนักเห็นความสำคัญจึงดำเนินการจัดทำแนวทาง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุทั่วประเทศให้สอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันใน 4 มิติ ได้แก่ มิติสุขภาพ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี อันเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุได้พัฒนา การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านหลักสูตร/กิจกรรม ในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และมี คุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ดำเนินงานของตนเอง
2. เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่

3. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุทั่วประเทศ

4. หน่วยงานและผู้ร่วมรับผิดชอบ

1. กรมส่งเสริมการเรียนรู้
2. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้กทม./จังหวัด
3. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ
4. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้แขวง/ตำบล
5. ภาควิชาเครือข่ายภาครัฐและเอกชน

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

สถานศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และ/หรือร่วมกับภาควิชาเครือข่าย สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง และ/หรือ การศึกษาตามอัธยาศัย ตามบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถดำเนินงานในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มสนใจ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรน้อยกว่า 31 ชั่วโมง และมีผู้เรียนตั้งแต่ 6 คน ขึ้นไป
 - 1.2 ชั้นเรียนวิชาชีพ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรตั้งแต่ 31 ชั่วโมง ขึ้นไป และมีผู้เรียนตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป
 - 1.3 การเรียนรู้รายบุคคล เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ ต้องการจะเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาควิชาเครือข่าย
 - 1.4 อื่น ๆ ตามความเหมาะสม
2. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้ตามความสนใจด้วยตนเอง จากประสบการณ์ การทำงาน บุคคล ครอบครัว ชุมชน ภูมิปัญญา ปราชญ์ และแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเรียนรู้รายบุคคล หรือกลุ่ม

6. นิยามศัพท์

6.1 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบกระบวนการและกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุที่สอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความต้องการกำหนดเนื้อหา กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนกิจกรรม และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมและติดตามการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และการถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน

6.2 นักจัดการเรียนรู้ หมายถึง ครู บุคลากรทางการศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตรการฝึกอบรมครู กศน. เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำ “นักจัดการเรียนรู้” ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่

6.3 ครู กศน. หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการครู กศน.ตำบล ครูอาสาสมัคร ครู ศรช. ครู ศศช. ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษา/ส่งเสริมการเรียนรู้ตาม พรบ.ส่งเสริมการเรียนรู้ สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

6.4 บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา บรรณารักษ์ รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547

6.5 ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่หกสิบปีขึ้นไป สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระ สามารถทำกิจกรรมพื้นฐานและกิจวัตรประจำวัน และช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน สังคมได้

6.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง การจัดการศึกษาต่อเนื่อง และ/หรือ การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการดำเนินชีวิตอันสอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ซึ่งเนื้อหาที่นักจัดการเรียนรู้สามารถเลือกนำมาใช้ในการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วย เนื้อหาการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ สุขภาพ มิติสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

6.7 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษา ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

6.8 ภาครีเครือข่าย หมายถึง บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น ๆ รวมทั้งสถานศึกษาที่มีได้ สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

7. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

1. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และจัดตั้งคณะทำงาน
2. คณะทำงานดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อประเมินความพร้อม และร่วมกันกำหนดพื้นที่ดำเนินงาน รวมทั้งระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในการกำหนดพื้นที่ดำเนินงานนั้นสามารถดำเนินการร่วมกันแบบหลายตำบล หรือดำเนินงานเป็นแบบรายตำบลก็ได้ตามความเหมาะสม และการเห็นชอบจากคณะทำงาน
3. คณะทำงานแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน และสื่อสารข้อมูลการจัดการเรียนรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

ระยะที่ 2 การดำเนินงานจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ

1. แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง สำหรับพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.2 นำข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการมากำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.3 จัดทำหลักสูตรโดยเขียนรายละเอียดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และวิธีการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม
 - 1.4 ขออนุญาตจัดตั้งกลุ่มตามแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่อง
 - 1.5 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ การบันทึกผลการดำเนินงาน
 - 1.6 การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุทั้งระหว่างดำเนินการดำเนินงาน และภายหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
 - 1.7 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม
 - 1.8 ดำเนินการเบิกจ่ายค่าวัสดุ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) ต่อเนื่องในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

2. แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 จัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อเสนอขอดำเนินการ
- 2.2 ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม
- 2.3 นิเทศ และติดตามการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม
- 2.4 ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

ระยะที่ 3 การถอดบทเรียนและรายงานความสำเร็จ

1. คณะทำงานจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ อาทิ ผู้สูงอายุ วิทยากร เครือข่าย ฯลฯ เพื่อร่วมกันให้ข้อมูลความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว
2. คณะทำงานดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จจากการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
3. คณะทำงานนำข้อมูลที่ได้จากบันทึกผลการดำเนินงาน ผลการประเมินการเรียนรู้หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมในระยะที่ 2 และข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนมาจัดทำเป็นรูปแบบรายงานความสำเร็จของการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อเสนอต่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษต่อไป

8. พื้นที่สำหรับการจัดการเรียนรู้

- 8.1 สถานศึกษา สถาบัน ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ ในสังกัด และนอกสังกัด
- 8.2 ศาสนสถาน ชุมชน ห้องประชุม ศาลาประชาคม
- 8.3 พื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์
- 8.4 สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

9. การนิเทศ ติดตาม และรายงานผล

การนิเทศ ติดตามเป็นกระบวนการที่สำคัญ ในการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ พัฒนา และปรับปรุงประสิทธิภาพ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ให้สามารถดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผล ด้วยวิธีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ระยะเวลานิเทศ ติดตามผล

1. นิเทศ ติดตามผลระหว่างการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ทำหน้าที่นิเทศภายใน และผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารการศึกษาให้ทำหน้าที่นิเทศ ติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้/การจัดกิจกรรม ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด โดยใช้เครื่องมือการนิเทศ และสรุป รายงานผลการนิเทศต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
2. นิเทศ ติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ โดยสถานศึกษาดำเนินการนิเทศ ติดตามผู้จบหลักสูตร ภายในระยะเวลา 1 เดือน และสรุปรายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา
3. กำกับ ติดตาม นิเทศ และรายงานผลการดำเนินงาน ภายในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 4 โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เครื่องมือการนิเทศ ติดตาม

เครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ได้แก่ แบบบันทึกการนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ โดยให้ผู้นิเทศ หรือคณะกรรมการนิเทศ ดำเนินการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอบถามผู้เรียน ตรวจเอกสารในการจัดกิจกรรม บันทึกข้อมูลตามสภาพที่พบ ข้อนิเทศ พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาไว้ในแบบบันทึกการนิเทศ ติดตาม

ขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้กทม./จังหวัด และสถานศึกษาแต่งตั้งให้ผู้นิเทศ หรือคณะกรรมการนิเทศ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. วางแผนการนิเทศ ติดตามร่วมกับผู้รับผิดชอบงานพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดเตรียมเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม
3. นิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนด
4. สรุป และรายงานผลการนิเทศ ติดตามผล

ผู้ทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม

เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา เป็นผู้นิเทศหรือคณะกรรมการนิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา/ศึกษานิเทศก์/คณะกรรมการสถานศึกษาและ/หรือบุคลากรสถานศึกษา มีหน้าที่นิเทศ ติดตามงานการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

การรายงานผลการนิเทศ ติดตาม

การรายงานผลการนิเทศ ติดตาม เป็นการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการนิเทศ ติดตาม ตามเครื่องมือการนิเทศ โดยมีการรายงาน ดังนี้

1. สภาพที่พบ
2. ข้อนิเทศ ตามแบบนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

10. การประเมินผล

- 10.1 ประเมินจากผลการเรียนรู้ของผู้สูงอายุภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 10.2 ประเมินผลจากความพึงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 10.3 ประเมินจากข้อมูลการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

11. บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

หน่วยงานเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

1. บทบาทหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้กทม./จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 2) จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 3) จัดสรรงบประมาณให้กับกรมส่งเสริมการเรียนรู้กทม./จังหวัด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการ
- 4) กำกับ ติดตาม และนิเทศการดำเนินงาน
- 5) จัดประชุมถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 6) สรุป/ปรับปรุง/พัฒนา และขยายผลการดำเนินงาน

2. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ กทม./จังหวัด

- 1) ประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ให้แก่ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ ในสังกัด
- 2) จัดสรรงบประมาณให้ตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ
- 3) นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน
- 4) รายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ กทม./จังหวัด

3. บทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ เขต/อำเภอ

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติงานเสนอ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กทม./จังหวัด
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้แขวง/ตำบล
- 3) นิเทศ ติดตาม สรุป และรายงานผลการดำเนินงานส่งกรมส่งเสริมการเรียนรู้ กทม./จังหวัด

4. บทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ เขต/อำเภอ

- 1) สำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 2) จัดทำแผนปฏิบัติงานเสนอศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ
- 3) ประสานงานกับภาคีเครือข่ายในการร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ
- 5) สรุป และรายงานผลการดำเนินงานส่งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เขต/อำเภอ เพื่อรวบรวมรายงานผลการดำเนินงานในระบบ DMIS

5. บทบาทของภาคีเครือข่าย

- 1) ร่วมมือ สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ เช่น วิทยากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุ/อุปกรณ์ เป็นต้น

2) ร่วมสังเกตการณ์ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป

3) บูรณาการและเป็นหุ้นส่วนทางสังคมในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

6. บทบาทของนักจัดการเรียนรู้

1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

2) กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้

3) กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนกิจกรรม และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

4) ดำเนินการจัดกิจกรรมและติดตามการเรียนรู้

5) ประเมินผลการเรียนรู้ และถอดบทเรียนความสำเร็จ

บรรณานุกรม

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่องสังคมผู้สูงอายุ 64 Sustainable Change* (ฉบับปรับปรุง).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามลดา

กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. (2562). *เด็กรู้ เตรียมพร้อม ก่อนสูงวัย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, *มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัย คนไทยอายุยืน 4 มิติ*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

http://www.dop.go.th/download/news/th1586520314-1936_0.pdf, [25 พฤศจิกายน 2564].

จิราวัจน์ จันทสิทธิ์, *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<https://jeal.snru.ac.th/Files/Article/718-ArticleTextFile-20200214105657.pdf>,

[8 มีนาคม 2566].

กรมส่งเสริมการเรียนรู้, *แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561)*, [ออนไลน์],

แหล่งที่มา : [http://chan.nfe.go.th/chan3/UserFiles/Download/ETC/No02Final-](http://chan.nfe.go.th/chan3/UserFiles/Download/ETC/No02Final-continue-2561.PDF)

[continue-2561.PDF](http://chan.nfe.go.th/chan3/UserFiles/Download/ETC/No02Final-continue-2561.PDF), [8 มีนาคม 2566]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบฟอร์มการจัดทำข้อเสนอโครงการ

แบบฟอร์มโครงการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 256....

หน่วยงาน/สถานศึกษา

1. ชื่อโครงการ

2. ความสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และภารกิจ

☐ สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานฯ

ภารกิจเร่งด่วน

ภารกิจต่อเนื่อง

☐ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ (ตามกฎหมาย)

3. หลักการและเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. วัตถุประสงค์

4.1

4.2

4.3

5. เป้าหมาย (Output)

5.1 เสิ้งปริมาณ (กลุ่มเป้าหมาย

1) จำนวน

2) จำนวน

5.2 เสิ้งคุณภาพ

1)

2)

6. วิธีดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมายและเป้าหมาย		พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)
		กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย (เชิงคุณภาพ)			
						X,XXX,XXX
						X,XXX,XXX *โอนให้...

* กิจกรรมหลักได้มีการโอนงบประมาณให้หน่วยงานและสถานศึกษาในส่วนภูมิภาค ให้ระบุชื่อหน่วยงานและสถานศึกษาให้ชัดเจนด้วย

7) งบประมาณทั้งโครงการ

ใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2566 จากแผนงาน :

ผลผลิตที่ ผู้รับบริการการศึกษา..... งบ.....จำนวน.....

บาท (- งบประมาณตัวหนังสือ-) รายละเอียดดังนี้

7.1

1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ... บาท

... คน x ... บาท x ... วัน = ... บาท

2) ค่าที่พัก ... บาท

... คน x ... บาท x ... วัน = ... บาท

3) ค่าพาหนะ ... บาท

ค่ารถรับจ้าง

... คน x ... บาท x ... เที่ยว = ... บาท

4) ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ... บาท

4.1) ค่าอาหารกลางวัน

... คน x ... บาท x ... มื้อ = ... บาท

4.2) ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม

... คน x ... บาท x ... มื้อ = ... บาท

5) ค่าเอกสารประกอบการประชุม ... บาท

รวม ... บาท

8) แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	จำนวนงบประมาณ (บาท)			
	ไตรมาสที่ 1 (ต.ค. – ธ.ค. 65)	ไตรมาสที่ 2 (ม.ค. – มี.ค. 66)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ย. – มิ.ย. 66)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค. – ก.ย. 66)
1. ...	X,XXX	X,XXX	-	X,XXX
2. ...	X,XXX	-	X,XXX	-
3. ...	-	-	X,XXX	
4. ...	-	-	-	X,XXX
รวม	X,XXX	X,XXX	X,XXX	X,XXX

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

10. เครือข่าย (ถ้ามี)

10.1.....

10.2.....

11. โครงการที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

11.1.....

11.2.....

12. ผลลัพธ์ (Outcome) *สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

12.1.....

12.2.....

12.3.....

13 ดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) *สอดคล้องกับเป้าหมาย

1) ร้อยละของ..... (-ค่าเป้าหมาย-)

2) จำนวนของ..... (-ค่าเป้าหมาย-)

13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) *สอดคล้องกับผลลัพธ์ (ข้อ 12)

1) ร้อยละของ..... (-ค่าเป้าหมาย-)

2) จำนวนของ..... (-ค่าเป้าหมาย-)

14. การติดตามและประเมินผลโครงการ

14.1.....

14.2.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชื่อ – สกุล : ตำแหน่ง

เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน : เบอร์โทรศัพท์มือถือ

อีเมล :

ภาคผนวก ข

แบบฟอร์มการจัดทำสรุปผลโครงการ

แบบสรุปและรายงานผล

1. ชื่อโครงการ
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ
3. ระยะเวลาดำเนินโครงการ
4. งบประมาณ
5. ผลการดำเนินงาน

1) เสิ้งปริมาณ จำนวนกลุ่มเป้าหมาย คน ประกอบด้วย

ที่	ตำบล	จำนวน	หมายเหตุ

2) เสิ้งคุณภาพ

.....

6. ผลที่ได้รับ

.....

.....

7. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ผู้รายงาน

.....

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก ค

เครื่องมือการนิเทศ ติดตาม

แบบบันทึกการนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

- คำชี้แจง**
- แบบติดตามนี้ มี 3 ตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
 - โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ และเติมข้อมูลในช่องว่างที่กำหนด
 - กรณีจัดเป็นการศึกษาต่อเนื่อง โปรดนิเทศตามประเด็นในตอนที่ 2
กรณีจัดเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย โปรดนิเทศตามประเด็นในตอนที่ 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- ชื่อสถานศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด
- ชื่อหลักสูตร/โครงการ/กิจกรรม
- รูปแบบ ☐ การศึกษาต่อเนื่อง
 - ☐ รูปแบบกลุ่มสนใจ จำนวน.....ชั่วโมง
 - ☐ รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ จำนวน.....ชั่วโมง
 - ☐ รูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล จำนวน.....ชั่วโมง
 - ☐ อื่น ๆ ระบุ.....☐ การศึกษาตามอัธยาศัย
- วันที่จัด เดือน พ.ศ..... เวลา
- ชื่อวิทยากรหรือผู้จัดกิจกรรม.....
- สถานที่จัดกิจกรรม
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด
- ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน คน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กรณีจัดเป็นการศึกษาต่อเนื่อง)

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1) มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรม		
2) มีแผนการจัดการเรียนรู้		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
3) มีการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้		
4) มีการใช้สื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสม เพียงพอ		
5) การถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์ของวิทยากร		
6) ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม		
7) สถานที่และบรรยากาศการเรียนรู้มีความเหมาะสม		
8) การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม		
9) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
10) มีการวัดและประเมินผล		
11) อื่น ๆ		

ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กรณีจัดเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย)

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1) มีโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับความจำเป็นความต้องการ		
2) จัดกิจกรรมตามโครงการ/กิจกรรม		
3) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม		
4) ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม		
5) สถานที่และบรรยากาศการเรียนรู้มีความเหมาะสม		
6) การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม		
7) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
8) อื่น ๆ		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิติเทศ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้นิติเทศ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้นิติเทศ
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

แบบติดตามผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

- คำชี้แจง** 1. แบบติดตามนี้ มี 2 ตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการนำความรู้และทักษะไปใช้
หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

หลักสูตร/โครงการ/กิจกรรม

ตำแหน่งผู้ติดตาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ชื่อ - นามสกุล.....

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี วุฒิก่อนศึกษา อาชีพ (ถ้ามี)

ตอนที่ 2 การติดตามผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ

รายการ	มีการนำความรู้และทักษะมาประยุกต์ใช้อย่างไร
มิติสุขภาพ :	
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการชะลอความเสื่อมของร่างกาย มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรง	
2) มีสุขภาพจิตใจที่เข้มแข็งมีความสุข มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าในตนเอง	
3) คิดอย่างมีเหตุมีผล มีทักษะในการสื่อสาร การวางแผนและการแก้ไขปัญหาในการดูแลสุขภาพของตนเองได้	
4) สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองได้	
มิติสังคม	
1) มีความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ บทบาท หน้าที่และสิทธิผู้สูงอายุ	

2) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัวและสังคม	
3) มีส่วนร่วมถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์ รุ่นสู่รุ่น	
4) รู้จักการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมได้	
มิติเศรษฐกิจ	
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมและการ ลงทุน	
2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง	
3) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเงินทุน	
4) มีความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนใน การประกอบอาชีพ	
มิติสภาพแวดล้อม	
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับสภาพ แวดล้อมรอบตัวให้เหมาะสมและปลอดภัย สำหรับตนเอง	
2) เลือกและปรับใช้เทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตได้ เหมาะสม	
3) รู้เท่าทันอันตรายที่เกิดจากมิจฉาชีพที่ใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ	
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาตนเองได้	

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... ผู้ติดตาม
(.....)
...../...../.....

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความพึงพอใจ

การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ (4 มิติ)

แบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ (4 มิติ)

หลักสูตร/กิจกรรม

ระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ. ถึง วันที่ เดือน พ.ศ.

สถานที่จัด

ตำบล อำเภอ/เขต จังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ ปี วุฒิการศึกษา อาชีพ (ถ้ามี)

คำชี้แจง 1. แบบประเมินความพึงพอใจ มีจำนวน 4 ตอน

2. โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	เรื่องที่จัดกิจกรรมมีประโยชน์						
2	เรื่องที่จัดกิจกรรมทันสมัย						
3	วิธีการจัดกิจกรรมเหมาะสม						
4	การถ่ายทอดความรู้ของครูหรือวิทยากร						
5	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอและเหมาะสม						
6	เวลาในการจัดกิจกรรมเหมาะสม						
7	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม						
8	สถานที่ในการจัดกิจกรรมเหมาะสม						
9	เรื่องที่จัดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้						
10	การนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่น						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับหลักสูตร/กิจกรรมที่จัด

ภาคผนวก จ

เครื่องมือการถอดบทเรียน

เครื่องมือสำหรับการถอดบทเรียน

ชื่อกิจกรรม / โครงการ

หน่วยงาน / สังกัด ที่ดำเนินงาน.....

กลุ่มเป้าหมาย.....

ระยะเวลา / ช่วงเวลาที่ดำเนินงาน.....

อธิบายผลลัพธ์ความสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม

.....

อธิบายขั้นตอนของการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม

.....

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จมีอะไรบ้าง อธิบายรายละเอียดในแต่ละปัจจัย

.....

บทเรียนสำคัญที่วิเคราะห์ได้จากการดำเนินงาน อธิบายรายละเอียด

.....

แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาต่อยอดในอนาคต

.....

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างหลักสูตรการจัดกิจกรรม

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ : มิติเศรษฐกิจ

ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	เป้าหมาย		ระยะเวลา	สื่อการเรียนรู้	วัสดุ อุปกรณ์	การประเมินผล
			เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
ผู้สูงอายุใส่ใจด้านการเงิน	1.เพื่อให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน 2.เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ 3.เพื่อให้ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการออมและการลงทุนผ่าน เสวนากลุ่ม 4. เพื่อให้ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการลงทุนผ่านแอปพลิเคชัน Line Official, Facebook, Fanpage, Clubhouse, Tik Tok ฯลฯ	1. วิทยากรนำเข้าสู่เนื้อหาประวัติศาสตร์ธุรกิจด้วยสไลด์ สื่อวีดิทัศน์ หรือสื่อการอบรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้สูงอายุเกิดความสนใจ กระตุ้นเข้าสู่เนื้อหาการอบรม 2. วิทยากรบรรยายเนื้อหาการอบรม พร้อมทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ 3. วิทยากรและผู้สูงอายุร่วมกันสรุปองค์ความรู้หลังการอบรม 4. วิทยากรสรุปองค์ความรู้หลังการอบรม	คน	1.ผู้สูงอายุตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน 2. ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ และเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ 3. ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเสวนากลุ่ม สภาภาพ หรือผ่านแอปพลิเคชัน Line Official, Facebook, Fanpage, Clubhouse, Tik Tok ฯลฯ	3 ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)	1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2.แผ่นพับ 3.โปสเตอร์ 4.ภาพพอลิ 5.วีดิทัศน์	เครื่องเสียง และไมโครโฟน	1. การสังเกต 2.การสอบถาม 3. ชิ้นงาน/ผลงาน 4. แบบประเมินความพึงพอใจ

ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	เป้าหมาย		ระยะเวลา	สื่อการเรียนรู้	วัสดุ อุปกรณ์	การประเมินผล
			เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ				
สูงวัยไอเดียดี	1. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ 2. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 3. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 4. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจ การออกแบบบรรจุภัณฑ์	1. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 2. ผู้สูงอายุฝึกปฏิบัติการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 3. ผู้สูงอายุนำเสนอผลงาน 4. วิทยากรให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	คน	1. ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 2. ผู้สูงอายุสามารถออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม	3 ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)	1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2. แผ่นพับ 3. โปสเตอร์ 4. ภาพพลิก 5. วิดีทัศน์	วัสดุและอุปกรณ์ในการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ตามประเภทของผลิตภัณฑ์และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	1. การสังเกต 2. การสอบถาม 3. ชิ้นงาน/ผลงาน 4. แบบประเมินความพึงพอใจ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

การปฏิบัติการพัฒนาแนวทาง/รูปแบบ และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 4 มิติ/

นักจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมครู กศน. เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำ “นักจัดการเรียนรู้”
ระหว่างวันที่ 1 - 2 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ห้องชมณภา ชั้น 2 โรงแรม เอส. ดี. อเวนิว เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ที่ปรึกษา

1 นายคมกฤช จันทร์ขจร	รองเลขาธิการ กศน.

คณะกรรมการ

1 ผศ.ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ	ข้าราชการบำนาญ
2 ผศ.ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3 ดร.ศศินันท์ วาสนิน	พยาบาลชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการพยาบาล ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุชลประทาน
4 นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร	ข้าราชการบำนาญ
5 ดร.จรรยาพงษ์ จีระมะกร	ข้าราชการบำนาญ
6 นางจรรรัตน์ เพ็ชรจันทิก	ข้าราชการบำนาญ
7 นางบุษบา ณะแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี
8 นายทัศนพล เรืองศิริ	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี
9 นายกัญจน์โชติ สหพัฒนสมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
10 นายพิเชษฐ เสือเผ่า	ผู้อำนวยการ กศน.เขตห้วยขวาง สำนักงาน กศน.กทม.
11 นางสาวบุศรา นิลเต๊ะ	ผู้อำนวยการ กศน.เขตบางบอน สำนักงาน กศน.กทม.
12 นางฉันทนา หลักคำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักงาน กศน.จังหวัดพิษณุโลก
13 นายกษิพัฒน์ ภูลังกา	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศ
14 นายสากล เพิ่มทองคำ	ข้าราชการบำนาญ
15 นางสาวจรรยา สิงห์ทอง	ข้าราชการบำนาญ
16 นางสาวจรัสศรี หัวใจ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
17 นางสาวกนกวรรณ พงษ์สวัสดิ์	นักวิชาการศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
18 นายสงวน มูลวงศ์	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอท่าตะเกียบ สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
19 จนท.กลุ่มการคลังฯ	สำนักงาน กศน.
20 จนท.กลุ่มพัฒนาการศึกษาฯ	สำนักงาน กศน.
21 นางณัฐกฤตา พึ่งสุข	ผู้อำนวยการ ศกพ.
22 นายธนตร หลงศรี	รองผู้อำนวยการ ศกพ.
23 นางสาวสมใจ นิธินันท์	ครูชำนาญการพิเศษ ศกพ.
24 นางสาวสุภัทสร ให้อยัน	ครูชำนาญการพิเศษ ศกพ.
25 นางสาวอารียา นวนนุช	ครูผู้ช่วย ศกพ.
26 นายอนวัช คนองเดช	ครูผู้ช่วย ศกพ.
27 นางสาวสิริปรียา มากพูน	ครูผู้ช่วย ศกพ.
28 นางสาวสมพร รุจิยมลพงศ์	นักจัดการงานทั่วไป ศกพ.
29 นางสาวนันทพรณธ์ วงษ์อัครสกุล	นักจัดการงานทั่วไป ศกพ.
30 นางศิริลักษณ์ ศิรินพงศ์	นักวิชาการศึกษา ศกพ.
31 นางสาวปวีณัส โสนน้อย	นักวิชาการศึกษา ศกพ.
32 นางสุจิตรา แสงอินทร์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ศกพ.

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการแนวทาง/รูปแบบ และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 4 มิติ/
 นักจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมครู กศน. เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำ “นักจัดการเรียนรู้”
 ระหว่างวันที่ 8 - 9 มีนาคม 2566 ณ ห้องประชุม ศกพ. ชั้น 6 สำนักงาน กศน.

ที่ปรึกษา

1 นายคมกฤช จันทร์ขจร	รองเลขาธิการ กศน.

คณะทำงาน

1 ผศ.ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ	ข้าราชการบำนาญ
2 ผศ.ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3 ดร.ศศินันท์ วาสิน	พยาบาลชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการพยาบาล ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุชลประทาน
4 นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร	ข้าราชการบำนาญ
5 ดร.เทพสุดา จิวตระกูล	นักวิชาการอิสระ
6 นางสาวจรัสศรี หัวใจ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
7 นายทศพร รักดีศุภผล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ศท. (ออนไลน์)
8 นายนิพนธ์ เดชก้าแหง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ศท. (ออนไลน์)
9 นายสหชาติ สุขตะ	นายช่างอิเล็กทรอนิกส์ชำนาญงาน ศท. (ออนไลน์)
10 นางสาวละเมียด จะย่นรัมย์	ครูชำนาญการ กศน.เขตปทุมวัน สำนักงาน กศน.กทม.
11 นายเอกชัย แสนตรี	ครูอาสาสมัคร กศน.เขตพญาไท สำนักงาน กศน.กทม.
12 นางสาวกนกวรรณ พงษ์สวัสดิ์	นักวิชาการศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
13 นายสงวน มูลวงศ์	ครู กศน.ตำบล กศน.อำเภอท่าตะเกียบ
สำนักงาน กศน.จังหวัดฉะเชิงเทรา
14 นางณัฐกฤตา พิงสุข	ผู้อำนวยการ ศกพ.
15 นายธเนตร หลงศรี	รองผู้อำนวยการ ศกพ.
16 นางสาวสุภัทสร ไห้ยุขัน	ครูชำนาญการพิเศษ ศกพ.
17 นางสาวภิญญาดา จงประเสริฐ	ครูผู้ช่วย ศกพ.
18 นางสาวสิริปรียา มากพูน	ครูผู้ช่วย ศกพ.
19 นางสาวกชญา วิษณุประยา	ครูผู้ช่วย ศกพ.
20 นางสาวอารียา นานุช	ครูผู้ช่วย ศกพ.
21 นางสาวสมพร รุจิกมลพงศ์	นักจัดการงานทั่วไป ศกพ.
22 นางสาววิราภรณ์ ธรรมรติวงศ์	นักจัดการงานทั่วไป ศกพ.
23 นางสาวปวีณัส โสนน้อย	นักวิชาการศึกษา ศกพ.
24 นางสุจิตรา แสงอินทร์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ศกพ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้ รักษาการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้
2. ผศ.ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ ข้าราชการบำนาญ
3. ผศ.ดร.ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ดร.ศศิรินทร์ วาสิน พยาบาลชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการพยาบาล
ศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุชลประทาน
5. นายสุวัฒน์ ธรรมสุนทร ข้าราชการบำนาญ

คณะทำงาน

1. นางณัฐกฤตา พิงสุข ผู้อำนวยการ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้
2. นายธเนตร หลงศรี รองผู้อำนวยการ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้
3. นางสาวสุภัทสร ไทย์ขัน ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้
4. นางสาวอารียา นวานุช ครูผู้ช่วย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ผู้เรียบเรียงข้อมูล

- นางสาวอารียา นวานุช ครูผู้ช่วย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ผู้ออกแบบปก

- นางสาวอารียา นวานุช ครูผู้ช่วย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ กรมส่งเสริมการเรียนรู้

